

تقریر درس‌های

بدایة الحکمة

استاد فیاضی

جلد دوم
www.ketab.ir

جمال سروش

عضو هیأت علمی دانشگاه ملایر

با نظارت علمی: دکتر حسن یوسفیان

انتشارات مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی
(قدس سره)

۱۳۹۹

سرشناسه	فیاضی، غلامرضا، ۱۳۲۸ -
عنوان قراردادی	بدایة الحکمه، فارسی، شرح.
عنوان و نام پدیدآور	تقریر درس های بدایة الحکمه استاد فیاضی / جمال سروش؛ با نظارت علمی حسن یوسفیان.
مشخصات نشر	قم: مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی، انتشارات، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	ج.
فروست	انتشارات مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی رحمه الله؛ ۱۴۰۷. فلسفه؛ ۲۱۹.
شابک	ج. ۱: 978-600-4441-72-8؛ ج. ۲: 978-600-444234-3؛ ج. ۳: 978-600-444234-3
وضعیت فهرست نویسی	فاپا.
یادداشت	پشت جلد به انگلیسی: Jamal Soroush. Bedayatul - Hikamah Ustad Fayyazi.
یادداشت	ج. ۲-۳ (چاپ اول: ۱۳۹۹) (فیبا).
یادداشت	کتاب حاضر شرحی بر کتاب «بدایة الحکمه» تألیف محمدحسین طباطبایی است که توسط استاد فیاضی تدریس شده است.
یادداشت	کتابنامه به صورت زیرنویس.
یادداشت	نمایه.
موضوع	طباطبایی، محمدحسین، ۱۲۶۱-۱۳۶۰. بدایة الحکمه -- نقد و تفسیر.
موضوع	فلسفه اسلامی.
موضوع	Islamic philosophy
شناسه افزوده	سروش، جمال، ۱۳۵۱ -
شناسه افزوده	یوسفیان، حسن، ۱۳۶۱-
شناسه افزوده	Yusufiyan, Hasan
شناسه افزوده	طباطبایی، محمدحسین، ۱۲۶۱-۱۳۶۰. بدایة الحکمه. شرح.
شناسه افزوده	مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی، انتشارات.
رده بندی کنگره	۵۳۰.۹۶۲۱/۴۰۳/۱۳۹۲ BBR
رده بندی دیویی	۱/۱۸۹
شماره کتاب شناسی ملی	۵۳۰۹۶۲۱

۱۴۷۰

شمارهٔ ردیف

فلسفه - ۲۳۲

شمارهٔ موضوعی

۱۳۹۹-۰۸

www.ketab.ir

■ تقریر درس‌های بدایة الحکمة؛ جلد دوم

- مؤلف: غلامرضا فیاضی به تقریر جمال سروش
- ناشر: انتشارات مؤسسهٔ آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)
- چاپ: نگارش
- نوبت و تاریخ چاپ: اول، بهار ۱۳۹۹
- شمارگان: ۵۰۰
- قیمت: ۹۰۰۰۰ تومان

- دفتر مرکزی: قم، خیابان شهدا، کوی ممتاز، پلاک ۳۸
- تلفن و نمابر: ۰۲۵-۳۷۷۴۲۳۲۶
- شعبه تهران: خیابان انقلاب، بین خیابان ۱۲ فروردین و شهید منیرى جاوید، ساختمان شماره ۳۱۰، طبقه سوم، واحد ۱۱۲
- تلفن و نمابر: ۰۲۱-۶۶۴۶۶۱۲۱
- شعبه مؤسسه امام خمینی (ره): قم، بلوار امین، بلوار جمهوری اسلامی، مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)
- تلفن: ۰۲۵-۳۲۱۱۳۶۲۹

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۴۴۴-۲۳۲-۶

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است

فهرست مطالب

۳۵	 مقدمه معاونت پژوهش
۳۹	 مقدمه
۳۹	 سیر فلسفه در غرب و شرق
۴۲	 زندگی نامه علامه طباطبائی
۴۵	 مختصری از حیات علمی استاد فاضل
۴۷	 برخی آثار معظم له
۴۷	 کتب
۴۷	 مقالات
۴۸	 برخی مسئولیت های معظم له
۴۸	 سیر مطالعاتی فلسفه اسلامی
۴۹	 کتاب بدایه الحکمه
۵۰	 توضیحی درباره شرح حاضر

درس سی و یکم

مرحله پنجم: ماهیت و احکام آن

۵۲	 خلاصه و مقدمه
	 فصل اول: تعریف ماهیت
۵۴	 ارتفاع نقیضین در مرتبه ماهیت
۵۵	 تطبیق

فصل دوم: اعتبارات ماهیت

۱. ماهیت بشرط شیء ۵۹
۲. ماهیت بشرط لا ۶۰
- الف) ماهیت من حیث هی ۶۰
- ب) جنس و فصل ۶۰
۳. ماهیت لا بشرط ۶۱
- تطبیق ۶۲

درس سی و دوم

- خلاصه و مقدمه ۶۷
- انحصار اعتبارات ماهیت در سه قسم ۶۸
- ماهیت بشرط شیء ۶۸
- ماهیت بشرط لا ۶۸
- ماهیت لا بشرط ۶۸
- مثال ۶۹
- مقایسه اعتبار سوم با دو اعتبار قبل ۶۹
- نام‌های دیگر اعتبارهای سه گانه ۷۰
- بررسی وجود کلی طبیعی در خارج ۷۰
- مقدمه: معانی کلی ۷۰
- وجود نداشتن کلی منطقی و عقلی در خارج ۷۱
- وجود کلی طبیعی در خارج ۷۱
- بررسی وحدت یا کثرت کلی طبیعی در خارج ۷۲
- دیدگاه رجل همدانی (وحدت عددی) ۷۲
- دو اشکال به دیدگاه وحدت عددی (کثرت واحد / اجتماع اضداد) ۷۳
- دیدگاه درست (کثرت عددی) ۷۳
- تطبیق ۷۴

فصل سوم: ذاتی و عرضی

۷۸.....	اقسام عرضی
۷۸.....	۱. محمول بالضمیمه
۷۸.....	۲. خارج محمول
۷۹.....	اضافه
۸۰.....	خواص ذاتی
۸۰.....	۱. بی‌نیازی از برهان یا حد وسط
۸۱.....	۲. بی‌نیازی از علت
۸۲.....	۳. تقدم ذاتی بر ذات
۸۲.....	تطبیق

درس سی و سوم

۸۵.....	خلاصه و مقدمه
۸۶.....	اشکال تقدم شيء بر ...
۸۶.....	پاسخ اول (از راه تعدد اعتبار)
۸۶.....	پاسخ دوم (از راه نفی جزئیت)
۸۷.....	تطبیق

فصل چهارم: جنس، فصل و نوع

۹۲.....	مقدمه
۹۲.....	نوع
۹۲.....	جنس و فصل
۹۳.....	اقسام جنس و فصل
۹۳.....	تمهید: رابطه طولی اجناس و انواع
۹۴.....	جنس قریب، بعید و متوسط
۹۴.....	فصل قریب، بعید و متوسط
۹۵.....	تقسیم‌های دیگر جنس و نوع

تقسیم جنس و نوع به عالی، متوسط و سافل.....	۹۵
نحوه وحدت و تغایر ماده و جنس، و صورت و فصل.....	۹۶
مقدمه: مراتب تکون انسان (مواد و صور).....	۹۶
وحدت حقیقی و تغایر اعتباری ماده و جنس.....	۹۸
وحدت حقیقی و تغایر اعتباری صورت و فصل.....	۱۰۰
تطبیق.....	۱۰۱

درس سی و چهارم

برخی از احکام نوع و جنس و فصل.....	۱۰۸
خلاصه و مقدمه.....	۱۰۸
نتیجه.....	۱۱۰
۱. نخستین حکم کلی.....	۱۱۰
الف) جنس، نوع مبهم است.....	۱۱۰
ب) فصل، نوع محصل است.....	۱۱۱
ج) نوع، ماهیت لایشرط از ابهام و تحصیل است.....	۱۱۱
خلاصه حکم اول.....	۱۱۱
۲. دومین حکم کلی.....	۱۱۱
الف) اولی بودن حمل جنس و فصل بر نوع.....	۱۱۱
ب) عرض بودن جنس و فصل نسبت به هم.....	۱۱۲
ج) عرض خاص بودن فصل برای جنس.....	۱۱۳
د) عرض عام بودن جنس برای فصل.....	۱۱۳
۳. سومین حکم کلی.....	۱۱۳
الف) امتناع تحقق دو جنس در عرض هم برای یک ماهیت.....	۱۱۳
ب) جواز تحقق چند جنس در طول هم.....	۱۱۴
ج) امتناع تحقق دو فصل در عرض هم برای یک ماهیت.....	۱۱۴
د) جواز تحقق چند فصل در طول هم.....	۱۱۴